ПРОГРАМА
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БЛАГОЕВГРАД ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение..... 11

1. Обща характеристика..... 14

1.1. Географско положение, граници, големина..... 14

1.2. Релеф..... 14

1.3. Климат..... 15

1.4. Почви..... 15

1.5. Население..... 15

2. Основни изводи от анализа на състоянието относно управление на отпадъците в Община Благоевград..... 17

2.1. Основни изводи от анализа на отпадъците, образувани на територията на община Благоевград..... 17

Битови отпадъци..... 17

Строителни отпадъци..... 18

Производствени и опасни отпадъци..... 18

Специфични потоци отпадъци..... 18

2.2. Основни изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъци..... 18

2.3. Основни изводи от анализа на дейността на регионалното сдружение по управление на отпадъците..... 19

2.4. Основни изводи от анализ и оценка на въведените икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им..... 20

2.5. Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на община Благоевград в контекста на правата и задълженията на общините по отношение на отпадъците 20

2.6. Изпълнение на контролните функции, извършвани от компетентните органи 21

3. SWOT анализ 22

4. Цели на Програмата за периода 2021-2028 г. и програми за тяхното постигане 24

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване **29**

4.1. Програма на предотвратяване образуването на отпадъци 29

4.1.1. Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021 - 2028г. 32

4.1.2. Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци 32

4.2. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци 34

4.2.1. Мерки за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци 35

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци **40**

4.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци 40

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци **46**

4.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради 46

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци **50**

4.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО) 50

4.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки 55

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци **57**

4.7. Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци..... 57

5. Координация с други планове и програми..... 59

6. Система за отчет и контрол на изпълнението на ПУО 2021-2028 г. 60

7. Система за оценка на резултатите и за актуализация на плана..... 61

ТАБЛИЦИ

Таблица 1 - Население към 31.12.2020 г. 15

Таблица 2 - SWOT анализ 22

Таблица 3 - Количествени цели по управление на отпадъците 24

Таблица 4 - Цели на ПУО на Община Благоевград за периода 2021-2028 г. 27

Таблица 5 - Индикативен бюджет на ПУО до 2028 г. на община Благоевград, лв. 28

Таблица 6 - План за действие - Програма за предотвратяване образуването на отпадъци 36

Таблица 7 - План за действие - Под-програма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци 38

Таблица 8 - План за действие - Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци 42

Таблица 9 - План за действие - Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради 48

Таблица 10 - План за действие - Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО 52

Таблица 11 - План за действие - Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки 56

Таблица 12 - Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци 58

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПР (2030)	България 2030: Национална програма за развитие
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НУИБА	Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори
НУПБА	Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори
ОЕЕО	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване
ОбС	Общински съвет
ОМ	Отработени масла
ОО	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъците
ПОС	Програма "Околна среда" 2021-2027

ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РОП	Разширена отговорност на производителя
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите

ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ

Битови отпадъци са:
а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;
б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;
Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.
Това определение не засяга разпределението на отговорностите за управлението на отпадъците между публичните и частните субекти.
Строителни отпадъци са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.
Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 към Закона за управление на отпадъците (ЗУО).
Опасни отпадъци от домакинствата. Опасните отпадъци от домакинствата обхващат широка гама от материали, които могат да включват: газови бутилки; аерозоли, батерии, масла, бои, лакове и лепила, запалими течности (разредители, разтворители и др.), пестициди, почистващи вещества и препарати, флуоресцентни тръби, лекарства и други.
Биоразградими отпадъци са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.
Биоотпадъци са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобните отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост..
Хранителни отпадъци са всички храни съгласно чл. 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните, които са се превърнали в отпадъци.
Масово разпространени отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Масово разпространени отпадъци са:

- отпадъци от опаковки;
- негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА);
- излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС);
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);
- излезли от употреба гуми (ИУГ);
- отработени масла.

Йерархия при управление на отпадъците – приоритетният ред, който компетентните органи по ЗУО и лицата, при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци, прилагат при управлението на отпадъците. Приоритетният ред при управление на отпадъците е предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане.

Предотвратяване са мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;
- съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите.

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

Повторна употреба е „всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които все още не са се превърнали в отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени".

Оползотворяване е „*всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло*".

Определението на термина „*оползотворяване*" е една от ключовите концепции на Закона за управление на отпадъците. „*Оползотворяване*" и противоположният термин „*обезвреждане*" заедно съставляват „*третиране на отпадъците*". Всяко третиране на отпадъците може да е или дейност по оползотворяване, или дейност по обезвреждане. Нито една дейност не може да се определи едновременно като дейност по оползотворяване и обезвреждане. Накратко казано, действията по обезвреждане са предимно действия по управление на отпадъците, които целят освобождаване от отпадъците чрез депониране, докато основният резултат на дейности по оползотворяване е „*отпадъкът да се използва за полезна цел*". Оползотворяването е разделено на три под-категории: подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго материално оползотворяване.

Подготовка за повторна употреба са „*дейностите по оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, чрез които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, така че да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е предварителна обработка*".

Основната разлика между „*повторна употреба*" и „*подготовка за повторна употреба*" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „*подготовка за повторна употреба*" въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадъци и след това чрез поправка се превръща отново в продукт, който се използва по предназначение. Примери за подготовка за повторна употреба са ремонт на велосипеди, мебели, перални машини, хладилници и други, от които притежателите им са се освободили като отпадък и впоследствие след ремонта са повторно използвани.

Рециклиране е „*всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.*"

Друго оползотворяване - другите форми на оползотворяване не са споменати сред определенията, но са очертани в чл. 4, ал. 1 от РДО, където след рециклиране се нареждат други форми на оползотворяване. „*Друго оползотворяване*" е всяка дейност, която отговаря на

определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.
Примери за друго оползотворяване са: изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО респективно R1 в приложение 2 към §1, т. 13 на ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци, без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО, респективно D10 в приложение 1 към §1, т. 11 на ЗУО. За определяне дали изгарянето в инсинератори, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци трябва да бъде класифицирано като R1 или D10, в съответствие с критериите за енергийна ефективност, трябва да се използва като ориентир Ръководството на Комисията; насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване вж. §1, т. 10 от ДР на ЗУО.
Обезвреждане е „*всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия*”.
Депониране на отпадъци е метод, при който не се предвижда последващо третиране на отпадъците и представлява складиране на отпадъци за срок, по-дълъг от три години - за отпадъци, предназначени за оползотворяване, и една година - за отпадъци, предназначени за обезвреждане, по начин, който не представлява опасност за човешкото здраве и околната среда.
Управление на отпадъците са събирането, транспортирането, обезвреждането и оползотворяването (включително сортирането) на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности, следексплоатационните грижи за депата, както и действията, предприети в качеството на търговец или брокер.

Въведение

Основание за изработване на Програмата
Настоящата програма се разработва на основание чл.52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Отпадъци в обхвата на Програмата
Програмата за управление на отпадъците (ПУО) включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО и в същото време управлението им е от компетенциите на общинските власти:

- битови отпадъци;
- утайки от ПСОВ;
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- опасни отпадъци – битови и строителни.

Географско покритие
Програмата за управление на отпадъците се отнася за цялата територия на община Благоевград.

Регион за управление на отпадъците
Община Благоевград участва в регион за управление на отпадъците Благоевград, съгласно определените в Националния план за управление на отпадъците (НПУО) региони за управление на отпадъците в България. На 15.11.2011 г. е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Благоевград, включващ общините Благоевград, Бобошево, Кочериново, Рила и Симитли. Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на общините Благоевград, Симитли, Бобошево, Кочериново и Рила.

Подход при разработване на Програмата
При разработването на ПУО са взети предвид основните изисквания на Закона за управление на отпадъците и подзаконовата уредба по прилагането му. В допълнение, при разработването на Програмата са взети предвид и редица европейски и национални програмни и методически документи и изследвания, в т.ч:

- Изискванията към Национален план за управление на отпадъците 2021–2028 г. и Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, като част от него.
- Изготвяне на план за управление на отпадъците, методологична обяснителна бележка, 2012 г., ЕК, Генерална дирекция „Околна среда”.
- Ръководство за разработване на програми за предотвратяване на образуването на отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда”.
- Насоки за изготвяне на програми за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда”.
- Методология за стратегическо планиране в Република България, април 2010 г., Съвет за административна реформа.

Подходът за разработване на ПУО е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.
При изготвяне на ПУО са взети предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост,

опазване на ресурсите, както и въздействието върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото, както и следните специфични принципи по отношение на отпадъците:

- Предотвратяване - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- Разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- Близост и самодостатъчност – отпадъците трябва да бъдат третирани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в обсъждането на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците, да правят предложения и да имат достъп до тях след разработването им.

ЗУО въведе т.нар. **йерархия на управление на отпадъците**, която определя приоритетния ред при управление на отпадъците от гледна точка на най-добрата възможност за опазване на околната среда, предотвратяване на вредните въздействия върху нея и ефективно използване на ресурсите.

Съдържание и структура на Програмата

Съобразно изискванията на чл. 52 от ЗУО, ПУО се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на община и изискванията по глава втора, раздел III от ЗУО.
Съобразявайки тези изисквания, структурата на ПУО обединява съдържанието в следните основни части:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците.
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите).
- Цели и подцели.
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите.
- Координация с други планове и програми.
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчети актуализация на ПУО.
- Приложения, в които са представени - Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците за територията на община Благоевград.

Процес на обществени консултации

- Съгласно изискванията на ЗУО, Програмата за управление на отпадъците се публикува на интернет страницата на общината с цел осигуряване на обществен достъп.

- Процесът на обществени консултации стартира след като община Благоевград публикува на интернет страницата си покана към заинтересованите страни да представят своите предложения за изготвяне на ПУО с приложена към нея ППОО.
- Процедура на екологична оценка.
  Текстът ще бъде добавен след издаване на решение от РИОСВ-Благоевград.

Органи за разработване и приемане на ПУО

Програмата за управление на отпадъците е разработена под ръководството на Кмета на Община Благоевград.

1. Обща характеристика

1.1. Географско положение, граници, големина

Общината се намира в най-северозападната част на област Благоевград и с площта си от 620,118 km^2 заема 3-то сред 14-те общини на областта и 9,61% от територията на областта.

Границите ѝ са следните:

- на северозапад и север с област Кюстендил – съответно община Невестино (на северозапад), община Бобошево и община Рила (на север);
- на изток, югоизток и юг – съответно община Белица, община Разлог и община Симитли;
- на запад – със Северна Македония.

Съставена е от 26 населени места. Общинският център Благоевград се намира в долината на река Струма, на 360 м. надморска височина в непосредствена близост до югозападните склонове на Рила на главен път Е-79, на 100 км. южно от София. Градът отстои на 27 км. от границата с Република Македония, на 80 км. от границата с Република Гърция и на 200 км. от Солун.

Фигура 1 - Карта на община Благоевград

1.2. Релеф

Релефът на общината е предимно планински. Цялата ѝ източна част се заема от югозападния дял на Рила планина, като тук се намира и най-високата точка на общината – Голям Мечи

връх (2618 m). Цялата западна половина на община Благоевград се заема от източните и североизточни разклонения на планината Влахина с най-висока точка граничния връх Туторовича (1429 m). Между тях е разположена Благоевградската котловина и тук в нейната най-южна част е и най-ниската точка на общината – 312 m н.в.
През средата на общината, от север на юг, от Кочериновския пролом през Благоевградската котловина до Орановския пролом преминава около 15 km от течението на река Струма.
Източно от село Логодаш (в басейна на Логодашка река) е изграден язовир „Стойковци“, а южно от Благоевград (по поречието на Струма) – малкия язовир „Бистрака“.
Най-източните части на общината, в Югозападна Рила попадат в Националния парк Рила, където се намира и резервата „Парангалица“.

1.3. Климат

Територията на общината попада в преходно – континенталната подобласт на европейската континентална област със силно влияние на топъл средиземно морски въздух, нахлуващ по долината на р. Струма, което предопределя сравнително високи средни температури през зимата.
Средните месечни минимални температури в района се движат от -3,2 до -2,7ºС през януари до +15,3 до 16,0ºС през юли. Средногодишната сума на валежите е около 590 л/м^2, като обикновено максимумът им е през есента, а минимумът – през лятото.

1.4. Почви

Голяма част от територията на общината е заета от каneленените горски почви, подходящи за отглеждане на тютюн, лозя и овощни насаждения. Формирането им протича при преходно-континентален и преходно-средиземноморски климат и при участието на топлолюбива широколистна, горска растителност, разнообразен почвен субстрат (силно натрошени и изветрели гранити, гранитогнайси, гнайси, слюдени шисти и др.) Каneленените горски почви се поделят на типични, излужени и оподзолени каneлени горски почви.

1.5. Население

Информация за населението на община Благоевград за 2020 г. спрямо данните за страната е представена на следващата таблица.

Таблица 1 – Население към 31.12.2020 г.

Области	*Общо*			*В градовете*			*В селата*		
	всичко	*мъже*	*жени*	*всичко*	*мъже*	*жени*	*всичко*	*мъже*	*жени*
Общо за страната	6 916 548	3 349 715	3 566 833	5 043 186	2 416 899	2 626 287	1 873 362	932 816	940 546
Община Благоевград	74 452	35 605	38 847	68 179	32 350	35 829	6 273	3 255	3 018

Източник: НСИ

Съгласно представените данни на интернет страницата на Националния статистически институт, населението в община Благоевград е с постоянна тенденция към намаляване, което е характерно, както за област Благоевград, така и за цялата страна.
Спадът в числеността на населението основно се дължи на липсата на развити ефективни икономически дейности, високата безработица, ниската обезпеченост с публични услуги, което води до високата миграция към големите градове и емиграция извън страната. В

следствие на това се наблюдава голям спад в естествения прираст на населението, не само в общината, но в страната като цяло. Спадът в естествения прираст на населението е проява на регионално равнище на специфичния за България демографски преход, като се наблюдава увеличаване на разходите за издръжка на възрастните поколения и намаляване на разходите за защита на подрастващите поколения и на хората в активна възраст.

2. Основни изводи от анализа на състоянието относно управление на отпадъците в Община Благоевград

В този раздел са представени основополагащи данни и тенденции, в резултат на проведения анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците на територията на община Благоевград, както и произтичащите от тях изводи и препоръки, които са в основата на формулирането на мерките за постигне на целите на Програмата за управление на отпадъците до 2028 г.

Програмата за управление на отпадъците (ПУО) включва в обхвата си отпадъците, които са в обхвата на рамковата директива за отпадъци (РДО), съответно на закона за управление на отпадъците (ЗУО):

- ✓ битови отпадъци;
- ✓ масоворазпространени отпадъци (отпадъците от опаковки, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излезли от употреба гуми (ИУГ);
- ✓ производствени отпадъци;
- ✓ строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- ✓ опасни отпадъци от бита.

2.1. Основни изводи от анализа на отпадъците, образувани на територията на община Благоевград

В анализа на отпадъците са изследвани основните тенденции и данни по отношение на образуването и методите на третиране на отпадъците, като са направени констатации във връзка с поставените цели в националното законодателство по управление на отпадъците. На основата на анализите са направени следните изводи и препоръки:

Битови отпадъци

- Общото количеството на образуваните битови отпадъци следва тенденция към намаление, като за периода 2016-2020 г. се запазва относително постоянно.
- В сравнителен план с национално ниво, Община Благоевград е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г. - 407 кг/жител за България.
- Количеството на директно депонираните битови отпадъци е по-малко от образуваните, поради предаването им на организация за предварително третиране..
- Наблюдаваните тенденции показват, че общината има капацитет да постигне националните и общоевропейските количествени цели за рециклиране и намаляване на депонираните битовите отпадъци при въвеждане в експлоатация на изградените и планирани съоръжения за предварително третиране, компостиране и анаеробно разгрграждане.
- Община Благоевград при постигне на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, ежегодно може да планира възстановяване или заплащане на намален размер на отчисления по ЗУО.
- Общината следва да планира и изпълни допълнителни мерки за организиране на системи за разделно събраните битови отпадъци и увеличаване на количествата на подготвените за повторна употреба и рециклиране битови отпадъци.
- Делът на населението, обхванато от системите за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци достига 100 %.

Строителни отпадъци

- Образуваните строителни отпадъци се депонират на общинско депо.
- Препоръчително е да се развие система за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности от домакинствата.
- Не е налично целенасочено проучване и информация относно количествата и вида на строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинства, който поток отпадъци е ангажимент на общината за оползотворяване или обезвреждане.

Производствени и опасни отпадъци

- Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствените отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци.
- Съгласно действащото законодателство, фирмите не предоставят информация за количествата на образуваните отпадъци и методите за третирането им на общината. Поради тази причина Община Благоевград не разполага с конкретна информация за количества образувани, рециклирани и оползотворени отпадъци от фирмите, извършващи дейност на нейна територия;
- Липсва информация за общо генерираните производствени и опасни отпадъци на територията на общината, поради което не може да се направи констатация за общото ниво на образуване до окончателното им третиране.

Специфични потоци отпадъци

- Организирана е система за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на община Благоевград.
- На територията на общината не са организирани системи разделно събиране на отпадъчни масла и нефтопродукти.
- Необходимо е усъвършенстване и разширяване на системите за разделно събиране на масоворазпространените отпадъци.
- Количествата на смесените битови отпадъци, които постъпват за депониране от територията на община Благоевград, допълнително се намалят чрез последващо третиране и отделяне на количествата рециклируеми компоненти от смесения отпадъчен поток ..
- Необходимо е повишаване на количествата на разделно събраните отпадъци от опаковки.

2.2. Основни изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъци

Наличието на модерна инфраструктура е ключова предпоставка за управление на отпадъците съобразно съвременните изисквания. Анализите на развитието и състоянието на инфраструктурата за събиране, транспортиране и третиране на битовите и строителните отпадъци дават основание да се направят следните основни изводи за община Благоевград:

- ✓ Общината разполага с необходимата инфраструктура за третиране на битовите отпадъци, включително и съоръжения за предварително третиране, което обаче все още не е въведено в експлоатация.

- ✓ Не е въведена в експлоатация инсталацията за компостиране на биоотпадъците.
- ✓ В процес на реализиране е инсталация за анаеробно разграждане на биоразгадимите отпадъци.
- ✓ Общината е обезпечена със съдове и транспортни средства за осигуряване събирането и транспортирането на битовите отпадъци.
- ✓ Все още е голям делът на депонираните отпадъци, което обуславя необходимост от изграждане на допълнителна клетка на регионалното депа за остатъчни отпадъци.
- ✓ За опасните отпадъци от домакинствата е сключен договор с юридическо лице.
- ✓ Има сключен договор с юридическо лице за сътрудничество в областта на разделно събраните масово разпространени отпадъци: излезлите от употреба моторни превозни средства, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и негодните за употреба батерии и акумулатори (ИУМПС, ИУЕЕО и НУБА).
- ✓ За излезлите от употреба гуми е сключен договор с юридическо лице.
- ✓ Да се осигури необходимата система за разделно събиране на масово разпространените отпадъци, за които към настоящият момент няма такава, а именно за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти.

2.3. Основни изводи от анализа на дейността на регионалното сдружение по управление на отпадъците

Дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците е регламентирана в чл. 24 – чл. 28 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), където са включени конкретни изисквания и правила за създаването и функционирането им, за да се подпомогнат общините за общо управление на битовите отпадъци, и особено за изграждането и експлоатацията на съоръжения за битовите отпадъци и подготовка и реализация на проекти с европейско и национално финансиране.
На основата на направения анализ на изискванията на нормативната уредба и дейността на регионалното сдружение за управление на отпадъците - Благоевград , могат да се направят следните основни изводи и препоръки:

- ✓ Дейността на регионалното сдружение за управление на отпадъците- Благоевград е добре организирана и съответства на изискванията на Закона за управление на отпадъците.
- ✓ При определяне на съоръженията са взети предвид заложените в нормативната уредба цели.
- ✓ За подобряване организацията по управление на отпадъците следва да се обърне внимание на подобряване разделното събиране като се използват добри практики от други общини и държави във връзка с разделно събиране на отпадъци и стимулиране на населението да разделя отпадъците при тяхното изхвърляне.
- ✓ Работата на сдружението следва да се насочи към справедливо облагане на база количеството генерирани отпадъци.
- ✓ Въвеждане на икономически стимул за намаляване на дела на използваните (закупуваните) продукти, които водят до образуването на отпадъци и/или да се оптимизират съществуващите производства и предлагани продукти. Удължаване на жизнения цикъл на продуктите и въвеждане на мерки за повторна употреба на стоки и продукти.
- ✓ Да се подобри работата по съвместно изпълнение на целите за рециклиране и намаляване на количествата на депонираните отпадъци.

- ✓ Организиране и провеждане на съвместни разяснителни и образователни кампании за ползата от разделно събиране и предотвратяване образуването на отпадъците.

2.4. Основни изводи от анализ и оценка на въведените икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

Наличната информация и тенденциите дават основание да се направят следните основни изводи:

- Принципът „Разширена отговорност на производителя" не се прилага на територията на общината за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти.
- Община Благоевград се възползва от възможностите за изпълнение на проекти в сектор Отпадъци с безвъзмездна финансова помощ от национални и европейски източници на финансиране.
- Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци. Не може да се направи извод за ефективността на този инструмент, тъй като продължава ненавременното плащане на дължимите суми от Община Благоевград.
- Такса „Битови отпадъци" е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „Замърсителят плаща" по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от домакинствата отпадъци.

2.5. Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на община Благоевград в контекста на правата и задълженията на общините по отношение на отпадъците

Нормативната уредба на общината, която детайлизира разпоредбите на ЗУО, ЗМСМА и ЗМДТ според местната специфика, както и програмните документи са основополагащ инструмент за общинската администрация за провеждане на политиката в разглежданата област. Анализът на посочените документи, одобрени от Общински съвет - Благоевград, водят до следните основни изводи и препоръки:

- Община Благоевград провежда политика и мерки в областта на управлението на отпадъците, въз основа на местни нормативни документи одобрени от общински съвет, които съответстват на разпоредбите на националното законодателство.
- Общината осъществява контрол в областта на управление на отпадъците и опазване на околната среда като цяло.
- Във връзка с приетите промени през месец март 2021 г. в Закона за управление на отпадъците е необходимо да се предприемат действия за промяна в Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Благоевград.

- Необходимо е да се актуализира и Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Благоевград с цел спазване в пълна степен на изискванията на Закона за местните данъци и такси и прилагане принципа „Замърсителя плаща“.

2.6. Изпълнение на контролните функции, извършвани от компетентните органи

- Необходими са допълнителни обучения на общинските служители в сектор управление на отпадъците във връзка с новите нормативни изисквания;
- Общината следва да разработи информационна платформа за отношение на контролната дейност.

3. SWOT анализ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „*силни страни*" и „*слаби страни*". Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „*възможности*" и „*заплахи*".

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Въз основа на направените констатации и изводи от анализите на състоянието при управлението на отпадъците в община Благоевград беше направен SWOT анализ с цел да се идентифицират силните страни, свързани с управлението на отпадъците в общината, и да се планират цели и мерки за преодоляване на слабите страни и превръщане на заплахите във възможности. Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Благоевград показва посочените по-долу резултати.

Таблица 2 - SWOT анализ

Силни страни	**Слаби страни**
• Общината е осигурила модерна инфраструктура за сепариране, компостиране и обезвреждане на смесените битови отпадъци на регионален принцип. • Съществува значителен административен капацитет на различните нива на управление на отпадъците – регионален и местен. • Принципът „разширена отговорност на производителят" се прилага в общината по отношение на отпадъците от опаковки, без да се отделят публични средства за разделно събиране и третиране. • Налични са предпоставки за повишаване на участието на жителите на общината в мерките за предотвратяване и разделно събиране на отпадъците.	• Приходите от ТБО не покриват пълния размер на разходите за управление на дейностите с отпадъци. • Не са въведени в експлоатация изградените съоръжения за предварително третиране и компстиране. • Съществуват пропуски в капацитета на общината за управление на отпадъците, свързани с нормативните и програмните документи, информационното осигуряване и контролната дейност. • Принципът „разширена отговорност на производителят" не се прилага в общината по отношение на отработените масла и отпадъчните нефтопродукти. • Не се прилагат целенасочени стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране на отпадъците.

	• Няма изградена мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейности по управление на отпадъците.
Възможности • Осигуряване на извънбюджетно финансиране чрез европейските и национални източници за ефективното управление на отпадъците. • Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците. • Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците. • Въвеждане на нови, ефективни и екологосъобразни технологии, позволяващи достигане на високи нива на рециклиране и оползотворяване на отпадъците. • Ускоряване изграждането и въвеждането в експлоатация на цялата необходима инфраструктура за управление на отпадъците.	**Заплахи** • Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците. • Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимостта за повишаване на такса битови отпадъци за населението с цел прилагане на принципа „замърсителя плаща“.

4. Цели на Програмата за периода 2021-2028 г. и програми за тяхното постигане

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците за периода до 2028 г. на община Благоевград са:

- целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респективно предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;
- направените изводи и препоръки от извършените анализи на текущото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Благоевград;
- SWOT анализът на управление на отпадъците.

Основните количествени цели по управление на отпадъците, въведени в законодателството на ЕС и регламентирани в българското законодателство са представени в следващата таблица.

Таблица 3 – Количествени цели по управление на отпадъците

<table>
<tr><th>Закон/ Наредба</th><th>ДОКУМЕНТ НА ЕС</th><th colspan="2">РАЗПОРЕДБИ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО</th></tr>
<tr><td rowspan="4">ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ</td><td rowspan="4">ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/851 НА ЕВРОПЕЙСКЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците</td><td colspan="2">Постигане на по-високи цели за рециклиране и подготовка за повторна употреба на битовите отпадъци</td></tr>
<tr><td>− До 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко 55%</td><td>Възможности за отлагане на крайните срокове[1]:
− До 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко 50%</td></tr>
<tr><td>− До 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко 60%</td><td>− До 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко 55%</td></tr>
<tr><td>− До 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко 65%</td><td>− До 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличи до най-малко 60%</td></tr>
</table>

[1] Възможности за отлагане на крайните срокове за постигане на посочените цели до пет години, при определени условия на които България отговаря и ще поиска от ЕК такова отлагане

<table>
<tr><td rowspan="3">ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ</td><td rowspan="3">ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/850 НА ЕВРОПЕЙСКЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци</td><td colspan="2">Значително намаляване на количествата депонирани отпадъци</td></tr>
<tr><td>Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят до 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено до 10 % или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).</td><td>Държава членка може да отложи срока[2] за постигане на целта до пет години, т.е. да се осигури постигането й през 2040г. при определени условия на които България отговаря.</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="4">ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ</td><td rowspan="4">ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/851 НА ЕВРОПЕЙСКЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците</td><td colspan="2">Разделно събиране на битови отпадъци</td></tr>
<tr><td colspan="2">− опасните битови отпадъци трябва да се събират разделно от 2022 г.</td></tr>
<tr><td colspan="2">− разделно събиране на биологичните отпадъци[3] от 2023 г., като държавите членки следва да се стремят към постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия Европейски съюз с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г.</td></tr>
<tr><td colspan="2">− разделно събиране на текстилни отпадъци от 2025 г.</td></tr>
<tr><td>НАРЕДБА ЗА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ</td><td>ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/852 НА ЕВРОПЕЙСКЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 г. за изменение на ДИРЕКТИВА 94/62/ЕО относно опаковките и отпадъците от опаковки</td><td colspan="2">Рециклиране на отпадъци от опаковки
<table>
<tr><th></th><th>До 2025 г.</th><th>До 2030 г.</th></tr>
<tr><td>Всички опаковки</td><td>65%</td><td>70%</td></tr>
<tr><td>Пластмаси</td><td>50%</td><td>55%</td></tr>
<tr><td>Дърво</td><td>25%</td><td>30%</td></tr>
<tr><td>Черни метали</td><td>70%</td><td>80%</td></tr>
<tr><td>Алуминий</td><td>50%</td><td>60%</td></tr>
<tr><td>Стъкло</td><td>70%</td><td>75%</td></tr>
<tr><td>Хартия и картон</td><td>75%</td><td>85%</td></tr>
</table></td></tr>
</table>

[2] За някои страни-членки, между които и България, е предоставена възможност целта да се постигне до 2040 г. и страната възнамерява да се възползва от изключението

[3] „Биологични отпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобните отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост“

Предстои издаване на подзаконов нормативен акт към ЗАКОНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	**ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/904 НА ЕВРОПЕЙСКЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 юни 2019 г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда**	*Намаляване на пластмасовите отпадъци от продукти за еднократна употреба* – до 2026 г. да се постигне измеримо спрямо 2022 г. количествено намаление на потреблението на някои пластмасови продукти за еднократна употреба, в т.ч: чаши за напитки и техните капаци и капачки; съдове за храна. До 3 юли 2021 г. държавите-членки изготвят описание на всички мерки, приети от тях за изпълнение на това задължение и уведомяват Комисията за това описание и го оповестяват публично; – считано от 3 юли 2021 г., държавите-членки забраняват пускането на пазара на определени пластмасовите продукти за еднократна употреба и на продуктите, изработени от оксо-разградима пластмаса, в т.ч. клечки за уши, прибори за хранене, чинии, сламки, бъркалки за напитки, пръчици за балони и др.; – считано от 3 юли 2024 г. държавите-членки гарантират, че определени пластмасови продукти за еднократна употреба, които имат капачки, произведени от пластмаса, могат да бъдат пуснати на пазара само ако капачките и капаците остават прикрепени към съдовете по време на предвидения етап на употреба на продукта; – всяка държава членка гарантира, че: а) от 2025 г. някои бутилки за напитки съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. тези бутилки за напитки съдържат най-малко 30% рециклирана пластмаса. Това са пластмасови продукти за еднократна употреба в обхвата на член 9 относно разделното събиране и на член 6, параграф 5 относно изискванията за продукти; – до 2025 г. държавите членки осигуряват разделното събиране с цел рециклиране: а) на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3л. – 77% б) до 2029 г. - 90%; – до края на 2024 г. страните-членки са длъжни да въведат схеми за разширена отговорност на производителя за редица пластмасови продукти за еднократна употреба, в т.ч. кутии за храна, съдове за напитки до 3л, чаши за напитки, пластмасови торбички за пазаруване и др.

НАРЕДБА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РЕДА И РАЗМЕРА ЗА ЗАПЛАЩАНЕ НА ПРОДУКТОВА ТАКСА	**ДИРЕКТИВА (ЕС) 2015/720 НА ЕВРОПЕЙСКЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 29 април 2015 година за изменение на Директива 94/62/ЕО по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване**	*Намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване*
		Мерките, предприети от държавите-членки, включват един от следните елементи, или и двата заедно: а) приемане на мерки, които да гарантират, че нивото на годишното потребление не превишава съответно 90 тънки пластмасови торбички за пазаруване на човек до 31 декември 2019 г. и 40 тънки пластмасови торбички за пазаруване на човек до 31 декември 2025 г., или равностойни цели, изразени в тегло; б) приемане на инструменти, с които да се гарантира, че до 31 декември 2018 г. тънките пластмасови торбички за пазаруване ще престанат да се предлагат безплатно на мястото на продажба на стоките или продуктите, освен ако не се прилагат инструменти с равностойна ефективност.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: ***Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива.***
Постигането на главната стратегическа цел е залегнало като приоритет в настоящата програма.
Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са представени на следващата таблица.

Таблица 4 - Цели на ПУО на Община Благоевград за периода 2021-2028 г.

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци с подпрограма за хранителните отпадъци.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

Целите на Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на община Благоевград са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021- 2028 г.
Посочените програми съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни – „*меки*“ мерки. Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура. *„Меките“* мерки включват дейности като: нормативни промени; обучение на служители; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.
Инвестиционните мерки са ограничени на брой, тъй като по-голямата част от инвестиционните дейности в общината са приключени осигурени от Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ което е видно в анализите на текущото състояние на управлението на отпадъците.
Неинвестиционните мерки включват разнообразни дейности, основно свързани с укрепване на административния капацитет, внедряване на интегрирана информационна система за управление на отпадъците, подготовка на проекти, провеждане на информационни кампании и др.
Индикативният бюджет на Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на община Благоевград е **7 240 000** лева. Мерките в програмите са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. За част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те ще включват дейности на общинска администрация в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година – основно това са мерки с организационен, процедурен и нормативен характер.
Индикативният бюджет на отделните подпрограми за управление на отпадъците е посочен в следващата таблица.

Таблица 5 - Индикативен бюджет на ПУО до 2028 г. на община Благоевград, лв.

Програма от ПУО	**Необходими средства за изпълнение на програмата, лв.**
Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци	130 000
Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	120 000
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	150 000
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	1 500 000
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	140 000
Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци	5 200 000
Общо:	**7 240 000**

<u>Цел 1:</u> Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

4.1. Програма на предотвратяване образуването на отпадъци

Предотвратяването на образуването на отпадъци има ключова роля за постигане на генерална цел и е основен приоритет. За постигането на този приоритет Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда. Поради това е важно държавите-членки на ЕС да предприемат подходящи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, да наблюдават и оценяват напредъка в прилагането на такива мерки. Като част от тези мерки държавите-членки следва да подпомагат иновативни модели на производство, търговия и потребление, които намаляват наличието на опасни вещества в материалите и продуктите, които насърчават увеличаването на продължителността на живота на продуктите и повторната им употреба, включително чрез създаване и подкрепа на мрежи за повторна употреба и за ремонт и схемите за обратно изкупуване и връщане за повторно пълнене, както и като стимулират повторното производство, обновяването и, по целесъобразност, повторната употреба на продуктите и платформите за споделяне;
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО). Държавите-членки следва да предприемат мерки, за да осведомят потребителите за този принос и да ги насърчават да допринасят по-активно за подобряване на ресурсната ефективност. Като част от мерките за намаляване на образуването на отпадъци, държавите членки следва да включат постоянни комуникационни и образователни инициативи за повишаване на осведомеността по въпросите на предотвратяването на образуването на отпадъци и нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, поставянето на количествени цели и, по целесъобразност, предоставянето на подходящи икономически стимули за производителите;
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск. С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „*Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа*“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите-членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи, чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в чл. 3, т. 12 от РДО, респективно в §1, т. 28 от ДР на ЗУО, като:

“*Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:*

- *количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*

- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- *съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите*".

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, *мотото* на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е: „*Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!*".
Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „*повторна употреба*" на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „*Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени*". Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай - да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.
Повторната употреба следва да се разграничава от действието „*подготовка за повторна употреба*", за което определението е следното „*проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка*".
Основната разлика между „*повторна употреба*" и „*подготовка за повторна употреба*" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „*подготовка за повторна употреба*", въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претапицира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистят и претапицират с цел да се продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.
Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред страните-членки, като право да отчитат тези количества за рециклирани има държавата от които са събрани съответните отпадъци, а не в държавата, в която са преминали операцията „*подготовка за повторна употреба*" .
Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019 г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, насърчава подходите на кръговата икономика, даващи приоритет на устойчивите и нетоксични продукти като се цели преди всичко да се намали количеството на образуваните пластмасови отпадъци и замърсяването на морската околна среда.

Директивата поставя редица задължава за страните-членки, в т.ч:

- до 2026 г. да постигнат измеримо спрямо 2022 г. количествено намаление на потреблението на някои пластмасови продукти за еднократна употреба, в т.ч: чаши за напитки и техните капаци и капачки; съдове за храна и др. До 3 юли 2021 г. държавите-членки трябва да изготвят описание на всички мерки, приети от тях за изпълнение на това задължение и уведомяват Комисията за това описание и го оповестяват публично;
- считано от 3 юли 2021 г., държавите-членки забраняват пускането на пазара на определени пластмасовите продукти за еднократна употреба и на продуктите,

изработени от оксо-разградима пластмаса, в т.ч. клечки за уши, прибори за хранене, чинии, сламки, бъркалки за напитки, пръчици за балони и др.

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „*нулеви отпадъци*“, под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равностоен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.
Екологичните ползи от предотвратяването на отпадъците включват спестяване на ценни природни ресурси и свързаното с това въздействие върху околната среда от извличането и преработката на тези ресурси, намаляване на количеството консумирана енергия и емисиите парникови газове, образувани вследствие събирането, транспортирането и третирането на отпадъците.
Икономическите ползи от намаляването на отпадъците са значими. За общините то води до намаляване на разходите в общинския бюджет. Предвид все по-високите изисквания на европейското и националното законодателство в сектор отпадъци и задълженията на общините да постигнат определени количествени цели, разходите за управление на отпадъците отнемат значителен ресурс от бюджета на общината.
Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „*удобства*”, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.
На индивидуално ниво, намаляването на отпадъците също носи икономически ползи, макар че в България все още те не могат да се оценят като съществени предвид факта, че сега прилаганият начин за определяне и заплащане на такса битови отпадъци не осигурява финансови стимули за населението да предотвратява и намалява количеството генерирани отпадъци. Заплащането на ТБО по схемата „*Плащаш колкото изхвърляш*” е икономически инструмент, който стимулира населението и бизнеса да намаляват генерираните от тях отпадъци, като изследванията показват, че най-ефективни са резултатите по отношение на биоотпадъците, вкл. хранителните и отпадъците от опаковки. В комбинация с други мерки и информационни кампании относно техники за предотвратяване на отпадъците, въвеждането на заплащане на ТБО според количеството допринася за намаляване на образуваните отпадъци. От своя страна генерирането на по-малко отпадъци освобождава финансов ресурс на домакинствата за потенциално по-икономически продуктивни начинания – по-ниската и екологосъобразна консумация води до използване на по-малко финансови средства за закупуване на продукти, които се превръщат в отпадък.

4.1.1. Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021 – 2028 г.

ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на Националния план за управление на отпадъците. Съгласно изискването за съответствие на структура и съдържание, общинските програми за управление на отпадъците също трябва да съдържат програма за предотвратяване образуването на отпадъци.
Именно в изпълнение на това изискване на ЗУО, община Благоевград разработи настоящата Програма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО), като неразделна част от Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. Целите на подпрограмата съответстват на генералната стратегическа цел на страната към изграждане на общество и бизнес, които не генерират отпадъци, и на националните цели за предотвратяване на отпадъците.

Стратегическата цел *е прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.*

Оперативната цел *е намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците и е количествено ориентирана, като е формулирана по следния начин:*

> *„Нормата на натрупване на битови отпадъци нараства със значително по-бавни темпове от нарастването на доходите". Като ежегоден индикатор е посочена стойността на показателя за съответната година на програмния период, а като целеви индикатор – нормата на натрупване на битови отпадъци през 2028 г. е не повече от 282 кг/ж".*

4.1.2. Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции.

Предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци
В общините в България, най-често прилаганата мярка за предотвратяване образуването на отпадъците е домашното компостиране.

Провеждане на зелени обществени поръчки
Зелените обществени поръчки са регулаторен инструмент за предотвратяване на отпадъците. Те се дефинират като "процедура, чрез която публичните *органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни*" Европейската Комисия препоръчва определяне на общи критерии за „*зелените*" обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Европейската комисия разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществени поръчки при възлагането им офертите може да се или на база най-ниска цена, или на база „*икономически най-изгодна*“ оферта, като при втория начин се вземат предвид и други критерии за възлагане, в допълнение на цената. Тъй като критерият „*икономически най-изгодна оферта*“ винаги се състои от два или повече подкритерия, те могат да включват екологични критерии.
Настоящата програма предвижда провеждане на обучение на служители от звената за обществени поръчки на общинска администрация относно "зелени обществени поръчки", включително разработване на детайлни методически указания и примерни тръжни документи. Целта на тази мярка е към 2028 г. поне 10% от проведените от община Благоевград обществени поръчки да са "зелени“.

Данъчни облекчения за дейности, които пряко водят до повторна употреба
В съответствие с Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци общината ще предложи и определяне на минимална ставка на патентния данък за фирми, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти. Целта е да се стимулират собствениците на занаятчийски работилници и ателиета за поправка да разширяват и модернизират своята дейност, като предоставят по-качествени услуги на гражданите, като се въведат промени в Наредбата за определяне на местните данъци за намаляване на данъчната ставка на патентния данък за лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба и до предотвратяване на отпадъците (например ателиета за поправки и др.).

Провеждане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи потребители
Предотвратяването на образуване на отпадъци и свързаното с това намаляване на количеството генерирани отпадъци може да е успешно само при участие на широката общественост. За целта е необходимо повишаване на обществената информираност и съзнание за екологосъобразно отношение към ресурсите и необходимостта от предотвратяване на отпадъците. Най-често пречка за по-активно участие на населението в дейности, свързани с генериране и разделно събиране на отпадъците, се явяват липсата на ясна представа у жителите колко струва на общината управление на отпадъците и за какво и защо се изразходват средствата и на познания относно ползите от предотвратяването на отпадъци и техниките за прилагането му.
Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъците, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, рекламни брошури, интернет сайтове и пр. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното количество. Приоритет на кампаниите е предотвратяване на биоотпадъците и отпадъци от опаковки, включително:

- намаляване образуване на хранителни отпадъци
- намаляване на използването на пластмасови и метални опаковки;
- намаляване на опаковките на течности;
- намаляване употребата на хартия и картон;
- насърчаване използването на съдове и прибори за многократна употреба от хотели, ресторанти, заведения за обществено хранене и кетъринг компании;
- насърчаване на повторната употреба/поправка.

Провежданите кампании са насочени както към обществеността като цяло, така и към специфични целеви групи. Приоритет е включване на темата в класните и извънкласните дейности на училищата на територията на общината.

Ежегодно през *м. ноември, Европейската седмица на предотвратяване на отпадъци* общината ще провежда специални инициативи и масови прояви в училищата и сред други целеви групи, за повишаване на обществената информираност и съзнание за екологосъобразно отношение към ресурсите и необходимостта от предотвратяване на отпадъците.

4.2. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („*годно до*“ и „*най-добър до*“).
Съгласно чл. 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:
„*По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготовление или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в чл. 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:*
а) фуражи
б) живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека
в) растения преди прибиране на реколтата
г) медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета
д) козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23)
е) тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24)
ж) наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.
з) остатъчни вещества и замърсители.“
По отношение количествата на хранителните отпадъци все още няма отделна статистика. За тях може да се направи извод от морфологичния състав на отпадъците в общината. Съгласно данните за процентното съдържание на отделните фракции, те представляват 26,25 % от общото количество на образуваните смесени битови отпадъци или средно около 12 946 т/г. Настоящата Програма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021 - 2028 г. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел
Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.
Оперативна цел
Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

4.2.1. Мерки за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци

Основните предизвикателства, с които община Благоевград трябва да се справи, за да осигури цялостна политика по предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, могат да се идентифицират по следния начин:

- събиране на информация за количествата образувани хранителни отпадъци от бита;
- идентифициране на заинтересованите страни на всички етапи от хранителната верига;
- повишаване информираността на населението;
- осигуряване на необходимото финансиране за осъществяване на посочените мерки в плана за действие към програмата.

Таблица 6 - План за действие - Програма за предотвратяване образуването на отпадъци

Стратегическа цел	*Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда*						
Мерки/Дейности	*Бюджет*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорност за изпълнение*
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Мониторинг на изпълнение на включените в програмата мерки за предотвратяване образуването на отпадъци		Общински бюджет	Ежегодно		Ежегодно - % изпълнени/в процес на изпълнение мерки	Всички мерки за ПОО, включени в Програмата, са изпълнени до края на 2028 г.	Кмет Зам.-кмет
Въвеждане на мерки за намаляване употребата за продукти за еднократна употреба, включително торбички за пазаруване		Общински бюджет	2022-2024 г.	Предотвратени отпадъци	Брой въведени мерки	Намаляване изпълзването на продукти за еднократна употреба	Кмет
Въвеждане на добри практики от други общини и държави във връзка с предотвратяването и разделното събиране на отпадъци и стимулиране на населението да разделя отпадъците при тяхното изхвърляне	70 000	Общински бюджет, Програма за околна среда 2021-2027	2022-2026 г.	Предотвратени отпадъци	Брой въведени мерки	Предотвратени отпадъци	Кмет Общински съвет
Обучение относно "зелени обществени поръчки" на служители от звената от общинската администрация с отговорности, свързани с възлагане на обществени поръчки – разработване на изисквания към изпълнителите и технически спецификации.	20 000	Общински бюджет	2021-2028 г.		Ежегодно - брой проведени „зелени“ обществени поръчки	Към края на 2028 г. 10% от обществените поръчки в общината са „зелени“	Кмет

Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.) и оттам и до ПО.		Общински бюджет	2025 г.		Етапи на подготовка и одобрение на промени в Наредбата за определяне на размера на местните данъци на община Благоевград	В Наредбата за определяне на местните данъци е одобрена промяна, предвиждаща минимална ставка за патентния данък за услуги, отнасящи се до повторна употреба на продукти и оттам - до прилагане на политиките за ПО	Общински съвет
Провеждане на периодични информационни кампании за предотвратяване образуването на отпадъци	40 000	Средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори	2021-2028 г.		Брой проведени мероприятия брой участници	Проведени най-малко 8 информационни кампании	Кмет
Провеждане на масови прояви в рамките на Европейска седмица за намаляване на отпадъците		Средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО	Ежегодно м. ноември		Брой проведени прояви брой участници	Проведени най-малко 8 масови прояви	Кмет

Таблица 7 - План за действие - Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

Цел 1:	*Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване*						
Мерки/Дейности	*Бюджет*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорност за изпълнение*
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Мониторинг на изпълнение на включените в програмата мерки за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци		Общински бюджет	Ежегодно		Ежегодно - % изпълнени/в процес на изпълнение мерки	Всички мерки за ПОХО, включени в Програмата, са изпълнени до края на 2028 г.	Кмет
Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на хранителни отпадъци в т.ч. относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" на търговските хранителни продукти	30 000	Средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори	2021-2028 г.	Гражданите и бизнеса са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци и възможните действия за ПО на хранителните отпадъци	Брой проведени мероприятия брой участници	Проведени най-малко 4 информационни кампании	Кмет
Изготвяне на план за предотвратяване на хранителните отпадъци в общинските социални, здравни, образователни и други звена и предприятия, общинските пазари и други места, където се образуват хранителни отпадъци		Общински бюджет, програми	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена	Брой изпълнени мерки	Минимум 50 % предотвратени хранителни отпадъци	Кмет

Предприемане на мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци	20 000	Бюджет на юридически лица, общински бюджет	2025-2028 г.	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	До 2028 г. са изпълнени всички мерки за ПО на хранителните отпадъци от общините	Кмет
Подготовка и реализиране на проект за предотвратяване на хранителните отпадъци	70 000	"Програма за околна среда 2021-2027"	2026 г.	Изпълнен проект за предотвратяване на хранителни отпадъци и реализирани разпространени добри практики	Брой изпълнени мерки	Предотвратени отпадъци	Кмет Зам.-кмет

<u>Цел 2:</u> Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

4.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Рециклирането на битовите отпадъци е също ключова мярка в изпълнение на европейските и национални политики за т.нар. кръгова икономика и за ефективно използване на отпадъците като ресурси и в контекста на увеличаващите се цели за рециклиране на битовите отпадъци:

- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2025 г. - най-малко 55 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2030 г.- най-малко 60 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2035 г. - най-малко 65 на сто от общото им тегло.

В тази връзка са поставени изисквания към общините за разширяване и подобряване на системите за рециклиране на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, текстил и стъкло.

През последните години община Благоевград е предприела действия за въвеждане, разширяване и подобряване на системите за разделно събиране, сепариране и предаване за рециклиране на рециклируеми битови отпадъци.

Мерките, предвидени в настоящата програма, отчитат вече предприетите от общината действия, и по-конкретно:

- Изградени са и предстои да бъдат въведени в експлоатация съоръжения за предварително третиране и компоситране;
- Предстои да се изгради и въведе в експлоатация инсталация на анаеробно разграждане на биоразградими отпадъци;
- Анализът на морфологичния състав на битовите отпадъци в община Благоевград също има важно значение за прецизиране на количествата по потоци битови отпадъци, вземане на важни управленски решения и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци;

Прегледът на данните на морфологичния състав на отпадъците за община Благоевград показва, че хартията, стъклото, пластмасата, текстила и металите представляват около 40 % от състава на смесените битови отпадъци. Анализите показват, че количествата на разделно събраните отпадъци, за които има отчетност в общината, все още не са достатъчни, за да постигне общината целите за рециклиране на битовите отпадъци до 2030 г.

Община Благоевград ще постигне посочените цели за рециклиране на отпадъците, като осъществи допълнителни мерки, с които ще надгради вече реализираните дейности. По-конкретно общината ще предприеме следните допълнителни мерки:

- Определяне на условия и ред, за разширяване и подобряване на системата за разделно събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.
- Създаване, поддържане и актуализиране на общински регистър на обхванатите лица от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци: общински площи; юридически лица, пазари;населени места, улици и квартали на обхванати домакинства.
- Издаване и публикуване на заповед на кмета на общината за детайлизиране на условията и реда за разделното събиране на битовите отпадъци.
- Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местонахождението на контейнерите за изхвърляне на разделно събраните отпадъци и осигурените площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци, при какви условия могат да се оставят на тези площадки и т.н.
- Стартиране на общинска система за събирането на едрогабаритни отпадъци в т.ч. вещи с потенциал за повторна употреба от домовете, за да се избегне, където е практически

възможно, увреждането на стоките с потенциал за многократна употреба и предаването им на съществуващи ремонтни работилници.

- Задължаване чрез общинската наредба за управление на отпадъците лицата, които извършват дейности с битови отпадъци на територията на общината да предоставят информация на община Благоевград.
- Събиране, обработване и систематизиране на информация за събраните и предадените за рециклиране битови отпадъци.
- Регулярен планов контрол за предоставяне на информация от задължените лица за събраните и предадени за рециклиране отпадъци.
- Ежегодно организиране и провеждане от общината на най-малко 4 кампании за събиране и предаване от граждани и юридически лица на разделно събрани отпадъци.
- Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски обекти, административни, стопански, образователни и др.подобни обекти, както и за изпълнение на сключени договори с фирми.
- Изготвяне на годишен план и годишен отчет за осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията на общинската наредба относно разделното събиране и подготовката за повторна употреба на битовите отпадъци.
- Прилагане на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметките на общините.
- Извършване на актуален морфологичен анализ на образуваните отпадъци на територията на общината на всеки 5 години.

В тази подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на специфичните й цели, но са тематично отнесени в други хоризонтални подпрограми, тъй като имат принос за постигането едновременно на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на специфичната цел на настоящата подпрограмата са мерките от другите подпрограми, свързани с:

- осъществяване на постоянни и широкообхватни информационните кампании сред населението и бизнеса на общината за ползите от разделното събиране на отпадъците и насърчаване на населението и юридическите лица да събират разделно отпадъците;
- определяне на такса битови отдадъци (ТБО) на база количествата изхвърлени отпадъци, след въвеждане на нова методика и приемане на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО по нов подход, както и след обсъждане със заинтересованите страни на възможности за облекчения за ТБО при включване в системите за разделно събиране;
- внедряване в общината на интегрирана информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците и за проследяване и доказване на степента на постигане на целите за битовите отпадъци и вземане на съответните управленски решения;
- осигуряване на инспектори за контрол и обучителни мерки за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма и релевантните мерки от други програми на ПУО до 2028 г. на община Благоевград ще доведат до подобряване на услугите на населението по управление на битовите отпадъци, ефективно използване на отпадъците като ресурс и намаляване на финансовата тежест за общината от заплащането на нарастващите в годините отчисления за депониране. В резултат от изпълнението на мерките от програмата и последващите такива, определени в следващата програма, до 2030 г. минимум 60 % от общото тегло на битовите отпадъци следва да бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Таблица 8 - План за действие - Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Мерки/Дейности	*Бюджет*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорност за изпълнение*
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Определяне на условия и ред, за разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на битови отпадъци на територията на общината		Общински бюджет	2022-2023 г.	Общината разполага с определени условия и ред, за организиране система за разделно събиране на битови отпадъци	Разработен проект условия и ред, за организиране система за разделно събиране на битови отпадъци	Приети от общинския съвет съответните разпоредби за условия и ред за сключване на договори	Кмет Общински съвет
Създаване, поддържане и актуализиране на общински регистър на обхванатите лица от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци: общински площи; юридически лица, пазари;населени места, улици и квартали на обхванати домакинства		Общински бюджет	2022-2023 г.	Идентифицирани са обектите, включени в системата за разделно събиране на зелените отпадъци	Етапи на подготовката на регистъра	Регистърът е функциониращ с определен отговорник за актуализацията и поддръжката	Кмет
Издаване и публикуване на заповед на кмета на общината за детайлизиране на условията и реда за разделното събиране на битовите отпадъци		Общински бюджет	2021-2022 г.	Определени са подробни изисквания към задължените лица за разделно събиране на отпадъците	Етапи на подготовка на заповедта	Издадена и публикувана заповед от кмета на общината	Кмет Зам.кмет

Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местонахождението на контейнерите за изхвърляне на разделно събраните отпадъци и осигурените площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци, при какви условия могат да се оставят на тези площадки и т.н.		Общински бюджет	2021-2022 г.	Публикувана актуална информация относно услугите, предоставяни от община Благоевград относно отпадъците на населението и фирмите, както и за всички права, задължения и възможности за участие и др.	Брой разположени контейнери площадки, за които общината е публикувала информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	За сигурените възможности за разделно събиране на битови отпадъци общината е публикувала актуална информация	Кмет Зам.кмет
Задължаване чрез общинската наредба за управление на отпадъците лицата, които извършват дейности с битови отпадъци територията на общината да предоставят информация на община Благоевград		Общински бюджет	2021-2022 г.	Определени са подробни изисквания към задължените лица да предоставят информация на община Благоевград	Разработен проект на Наредба за управление на отпадъците на територията на община Благоевград съдържащ съответните разпоредби	Приета от ОбС Благоевград Наредба със съответните разпоредби.	Кмет Общински съвет
Събиране, обработване и систематизиране на информация за събраните и предадените за рециклиране битови отпадъци		Общински бюджет	Постоянен 2021-2028 г.	Общината разполага с информация за доказване изпълнение на целите за рециклиране	Дял на ОО/фирми и юридически лица, които са представили навременна и пълна информация	Всички задължени ОО/фирми и юридически лица са представили навременна и пълна информация	Кмет
Регулярен планов контрол за предоставяне на информация от задължените лица за събраните и предадени за рециклиране отпадъци		Общински бюджет	2021-2028 г.	Всички задължени лица предоставят информация на общината	Разработени и одобрени годишни планове за контрол	Одобрени отчети за осъществения контрол	Кмет

Ежегодно организиране и провеждане от общината на най-малко 4 кампании за събиране и предаване от граждани и юридически лица на разделно събрани отпадъци	100 000	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО	2021-2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Брой организирани кампании от общината Количество разделно събрани отпадъци по време на кампаниите	Най-малко 4 пъти в годината са организирани кампании	Кмет
Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски обекти, административни, стопански, образователни и др.подобни обекти, както и за изпълнение на сключени договори с фирми		Общински бюджет	Ежегодно до 2028 г.	Изпълнение на задълженията от всички лица съгласно изискванията на общинската наредба за управление на отпадъците	Брой осъществени тематични проверки	Всички обекти и договори са обхванати от системата за контрол	Кмет
Изготвяне на годишен план и годишен отчет за осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията на общинската наредба относно разделното събиране и подготовката за повторна употреба на битовите отпадъци		Общински бюджет	Ежегодно до 2028 г.	Одобрен годишен план	Изготвен годишен план	Осъществена дейност по управление на отпадъците на основата на детайлно разработен план и отчитат изпълнението на годишните цели за контролната дейност на основата на годишния план	Кмет
Прилагане на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметките на общините		Общински бюджет	2022 г.	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Изменена общинска наредба	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение всички генератори за отпадъци	Кмет Общински съвет

Извършване на морфологичен анализ на образуваните отпадъци на територията на общината	50 000	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО	2023 г.	Изготвен доклад	Извършени сезонни пробовземания	Определен състав на образуваните отпадъци	Кмет
Въвеждане в експлоатация на съоръженията за предварително третиране и компостиране		Общински бюджет	2021 г.	Общината разполага със система и съоръжение за третиране на отпадъци	Осигурени система за разделно събиране и третиране на отпадъци	Повишаване на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъците	Кмет

<u>Цел 2:</u> Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

4.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност.
В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на ПУО 2021-2028 г.
Възложителите на строителни работи *(включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изкл*ючение на текущи ремонти, и възложителите на премахване на строежи, изготвят план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

Изискването не се прилага за:

- премахване на сгради с разгъната застроена площ (РЗП), по-малка от 300 m^2;
- премахване на сгради с паянтова конструкция;
- реконструкция и основен ремонт на строежи с РЗП, по-малка от 700 m^2;
- промяна на предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 700 m^2;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 700 m^2;
- изграждане, реконструкция, основен ремонт и премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1 500 m в урбанизирани територии;
- изграждане, реконструкция и основен ремонт на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 5 000 m извън урбанизирани територии;
- премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1 000 m извън урбанизирани територии;
- изграждане, рехабилитация, основен ремонт, реконструкция и премахване на пътища с дължина до 500 m;
- премахване на негодни за ползване или застрашаващи безопасността строежи, когато е наредено по спешност от компетентен орган, с РЗП, по-малка от 300 m^2;
- изграждане и премахване на строежи от шеста категория.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта;
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Докладите и отчетите се представят за одобрение от органа, одобрил инвестиционния проект.

Съгласно националната нормативна уредба възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, имат задължението за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно Приложение № 8 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Както в преобладаващия брой общини в страната, така и в община Благоевград управлението на строителните отпадъци изисква допълнителни усилия, за да се подобри йерархията на управление и на този поток отпадъци.

Също така е целесъобразно отпадъците от ремонтни дейности на домакинствата, генерирани на територията на общината, да се събират разделно.Събраните отпадъци могат да се използват за обратни насипи или рекултивационни дейности, както и за запръстяване на регионалното депо за битови отпадъци, т.е. за тези количества няма да се заплащат отчисления за депониране за битови отпадъци.

Мерките в настоящата Подпрограма за строителнте отпадъци се отнасят основно до:

- Организиране на събирането и оползотворяването на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината.
- Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи.
- Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали.
- Проучване на възможностите за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали.

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на нейните цели, тъй като са включени в други подпрограми, например:

- програми за обучение и повишаване капацитета на служителите за целите на изпълнение на изискванията за строителните отпадъци;
- осъществяване на информационни кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците, в т.ч. строителните отпадъци;
- внедряване на интегрирана информационна система за управление на отпадъците, вкл. модул за строителните отпадъци и от разрушаване на сгради;
- подобряване на контролната дейност, в т.ч. относно спазване на изискванията за строителните отпадъци.

Таблица 9 - План за действие - Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Мерки/Дейности	*Бюджет*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорност за изпълнение*
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Организиране на събирането, и оползотворяването на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината.		Общински бюджет	2021-2028 г.	Организирана система за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата	Количество оползотворени отпадъци	Ежегодно оползотворени отпадъци	Кмет
Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи		Общински бюджет	2021-2028 г.	Строителни отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	2021-2022 г. - 8% 2023-2024 г. - 9% 2025 г. - 10% 2026-2028 г. - 11%	2028 г. - 12%	Зам.-кмет
Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали		Общински бюджет	2021-2028 г.	В строителството на сгради се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 г. - 2%; 2024-2028 г. - 2,5%	2028 г. - 2,5%	Зам.-кмет

Проучване на възможностите за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали	1 500 000	Програма за околна среда 2021-2027 г. Юридически лица Общински бюджет	2025-2028 г.	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Сключен договор	Изпълнен проект	Кмет

<u>Цел 2:</u> Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

4.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО)

Съгласно ЗУО „*Масово разпространени отпадъци*“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

На територията на община Благоевград не са организирани системи за отпадъчни масла и нефтопродукти.

В тази връзка общината ще предприеме следните мерки:

- Отправяне на предложение за сътрудничество до всички ООп, притежаващи разрешение по чл. 81 от ЗУО за организиране на системи за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отпадъчни масла и нефтопродукти.
- Съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, проявили интерес за определянето на места за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци.
- Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ОО на МРО от одобрените им програми.
- Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местонахождението на търговски обекти, които извършват продажба на ЕЕО, и в които гражданите, които притежават ИУЕЕО могат да: върнат безплатно ИУЕЕО, при покупката на ново ЕЕО от сходен вид и изпълняващо същите функции или върнат безплатно без да закупуват ЕЕО от подобен вид много малко по размер ИУЕЕО.

- Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местоположението на търговски обекти, в които гражданите, които притежават негодни за употреба портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори, могат да върнат НУБА на територията на търговския обект, в който се предлагат батерии и акумулатори от същия вид, без да е необходимо да закупуват нови.
- Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на възможностите и начина за обратно безплатно приемане на ИУГ от гражданите в търговски обекти, места за смяна на ИУГ на територията на общината.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

Таблица 10 - План за действие - Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

Мерки/Дейности	*Бюджет*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорност за изпълнение*
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Отправяне на предложение за сътрудничество до всички ООп, притежаващи разрешение по чл. 81 ЗУО за организиране на системи за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отпадъчни масла и нефтопродукти			2021-2022 г. 2028 г.	Общината е осигурила допълнителни количества предадени за рециклиране отпадъци чрез схемата за РОП	Етапи на подготовка и възлагане на договорите	Сключени договори	Кмет
Съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, проявили интерес за определянето на места за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци			Ежегодно до 2028 г.	Осигурени места за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци	Идентифицирани всички задължени лица в схемата за МРО	Повишаване на количествата на разделно събраните МРО	Кмет
Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ОО на МРО от одобрените им програми	100 000	Средства на ОО	Ежегодно до 2028 г.	ОО изпълняват одобрените им програми, вкл. в частта за информиране на обществеността	Брой проведени информационни кампании от ОО на МРО	Повишена информираността на обществеността по въпросите на управлението на МРО, отчетена при проучвания на общественото мнение	Организации по оползотворяване

Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местонахождението на търговски обекти, които извършват продажба на ЕЕО, и в които гражданите, които притежават ИУЕЕО могат да: върнат безплатно ИУЕЕО, при покупката на ново ЕЕО от сходен вид и изпълняващо същите функции или върнат безплатно без да закупуват ЕЕО от подобен вид много малко по размер ИУЕЕО		Средства на задължените лица в схемата на РОП	2021-2028 г.	Осигурени места за предаване на ЕЕО	Идентифицирането всички задължени лица в схемата за РОП	Повишаване на количествата на разделно събраните ЕЕО	Кмет
Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местоположението на търговски обекти, в които гражданите, които притежават негодни за употреба портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори, могат да върнат НУБА на територията на търговския обект, в който се предлагат батерии и акумулатори от същия вид, без да е необходимо да закупуват нови.		Средства на задължените лица в схемата на РОП	2021-2028 г.	Осигурени места за предаване на НУБА	Идентифицирането всички задължени лица в схемата за РОП	Повишаване на количествата на разделно събраните негодни за употреба портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори	Кмет

Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на възможностите и начина за обратно безплатно приемане на ИУГ от гражданите в търговски обекти, места за смяна на ИУГ на територията на общината.		Средства на задължените лица в схемата на РОП	2021- 2028 г.	Осигурени места за предаване на НУБА	Идентифицирана всички задължени лица в схемата за РОП	Повишаване на количествата на разделно събраните негодни за употреба портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори	Кмет

4.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване.

Съгласно новото определение за битови отпадъци, са смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели. Поради тази причина системите за разделно събиране на рециклируемите битови отпадъчни материали от хартия и картон, стъкло, метали и пластмаса се съвместяват със системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Отпадъците от опаковки имат ключово отношение при изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба.

Като се вземат предвид последните тенденции по отношение на опаковките и отпадъците от опаковки, европейските политики относно кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, както и новоприетото европейско законодателство в разглежданата област е целесъобразно достиженията на създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, не само да се запазят, но и да се надграждат и развиват в следващите години. В тази връзка, е необходимо община Благоевград да предприеме действия по разширяване на вече съществуващата система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, с цел увеличаване на количествата на разделно събраните и предадени за рециклиране отпадъци и обхващане всички населени места на общината.

Община Благоевград следва да фокусира вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (увеличени количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общината за събиране и третиране на битовите отпадъци, поради намалени количества смесени битови отпадъци, извозването и третирането, на които общината трябва да финансира.

Таблица 11 - План за действие: Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Мерки/Дейности	*Бюджет*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорност за изпълнение*
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки с оглед новите цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки		Средства на ОО	2022-2028 г.	Осигурена техническа инфраструктура за разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки и постигане на целите	Осъществен анализ за необходимата допълнителна техническа инфраструктура	Реализирани мерки за разширяване на техническата инфраструктура за разделно събиране на отпадъците от опаковки	Кмет
Поставяне на нови по-високи количествени цели в договора с организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки		Общински бюджет	2021-2028 г.	Общината разполага с допълнителни количества разделно събирани и рециклирани битови отпадъци	Етапи на проучване и допълване на договора	Допълнен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Кмет
Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ОО за опаковки	40 000	Средства на ОО	Ежегодно до 2028 г.	ОО изпълняват одобрените им програми, вкл. в частта за информиране на обществеността	Брой проведени информационни кампании от ОО за опаковки	Повишена информираността на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците от опаковки, отчетена при проучвания на общественото мнение	Организация по оползотворяване
Съдействие на организациите за оползотворяване на опаковки, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци		Общински бюджет	Ежегодно до 2028 г.	Осигурени места за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на отпадъци от опаковки	Идентифицирани всички задължени лица в схемата за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Повишаване на количествата на разделно събраните отпадъци от опаковки	Кмет

<u>Цел 3</u>: Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци

4.7. Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Предотвратяването и намаляването на риска от депонираните отпадъци може да се постигне чрез мерки, целящи ползване на депа, отговарящи на нормативните изисквания, чрез предотвратяване на отпадъците, чрез увеличаване на количествата, рециклирани и оползотворени отпадъци, както и чрез закриване на старите депа за отпадъци и депониране на остатъчни отпадъци (във възможно най-малки количества), на депа, които отговарят на всички екологични изисквания, както и рекултивация и последващи грижи и мониторинг на закритите депа и оползотворяване на сметищния газ от тях.
Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване и др.), са включени в предходните подпрограми, и имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

В тази връзка общината ще предприеме следните мерки:

- Закриване и рекултивация на клетка 1.
- Своевременно почистване на новообразувани нерегламентирани сметища.
- Доизграждане и въвеждане в експлоатация на втора клетка.
- Изпълнение на техническа и биологична рекултивация на първа клетка на регионалното депо.

Таблица 12 - Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Мерки/Дейности	*Бюджет*	*Източници на финансиране*	*Срок за реализация*	*Очаквани резултати*	*Индикатори за изпълнение*		*Отговорност за изпълнение*
	(лв.)				*Текущи*	*Целеви*	
Своевременно почистване новообразувани нерегламентирани сметища	200 000	Общински бюджет	Ежегодно 2021- 2028 г.	Предотвратен е риска за околната среда от сметища	Етапи на възлагане и изпълнение на почистващите дейности	Акт за приключени дейности за закриване и саниране на нерегламентирани сметища	Кмет
Изграждане и въвеждане в експлоатация на клетка 2	3 000 000	Общински бюджет Държавен бюджет на РБ	2023-2025 г.	Осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци	Обявена поръчка за избор на изпълнител	Намален риск за околната среда в резултат от депониране на отпадъци на депо отговарящо на всички изисквания	Кмет
Изпълнение на техническа и биологична рекултивация на клетка 1	2 000 000	Отчисления по чл.60 от ЗУО общински бюджет	2023-2025 г.	Изпълнени екологични изисквания за рекултивация на сметището	Етапи на осъществяване на проекта	Акт за приключване на обекта	Кмет

5. Координация с други планове и програми

Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на община Благоевград е в пълен синхрон с националните цели, приоритети и мерки в областта на управление на отпадъците. При разработване на Програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, които трасират националната политика в сектор отпадъци, в т.ч.:

- Национален план за управление на отпадъците 2021–2028 г. и Национална програма за предотвратяване на отпадъците, като част от него;
- България 2030: Национална програма за развитие (НПР 2030).

Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на община Благоевград осигурява приемственост на действията и целите във времето на политиката на общината в областта на управление на отпадъците и опазване на околната среда, отразена в предходните общински програмни документи, в които на се поставя началото на целенасочено и последователно планиране на дейностите по отпадъците. Като елемент от цялостната система за планиране в община Благоевград, Програмата е синхронизирана с ключови общински програмни документи, по-специално със:

Програма за опазване на околната среда на община Благоевград 2021–2028 г.

Програмата за опазване на околна среда на община Благоевград е основен документ при прилагане на политиките по околна среда на общинско ниво. В нея са посочени конкретните мерки, срокове и източници на финансиране с оглед създаване и подпомагане осигуряването на оптимална екологична среда на територията на общината. Основната цел на общинската програма за опазване на околната среда е да осигури устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на общината и да подобри състоянието на компонентите на околната среда, като минимизира факторите оказващи влияние върху тях.

6. Система за отчет и контрол на изпълнението на ПУО 2021-2028 г.

Системата за отчет и контрол представлява процес на наблюдение (мониторинг) и събиране и анализиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от дадена програма. От съществено значение е да се гарантира, че информацията е събрана по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. Осъществяването на контрол за изпълнение на програмните мерки и достигане целите на програмата означава да има определени органи, пред които се отчита това изпълнение и които имат компетенциите да одобрят коригиращи действия при необходимост от актуализация на програмата.

Системата за оценка на резултатите от изпълнението на дадена програма, включва действия, които да осигурят, необходимата информация за изготвянето на междинни оценки, както и за окончателната оценка на степента на изпълнение на целите на дадена програма. Тези оценки следва да съдържат анализ на причините за проблеми при изпълнението им.

Системата за отчет и контрол на изпълнението на ПУО представлява система на текущо наблюдение (мониторинг) чрез събиране на информация за изпълнението на отделните мерки, заложени в програмите на ПУО 2021-2028 г. и отчет за степента на тяхното изпълнение.

Текущото наблюдение ще се извършва чрез събиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от Програмата, и анализиране и оценка на степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. За целта кметът на общината ще определи отговорностите на съответно звено от общинска администрация Благоевград, което ще изготви процедурни правила за наблюдение и оценка, утвърдени със заповед на кмета, и ще събира и систематизира информация от всички общински звена и външни лица, които имат задължение да докладват на общината данни за отпадъците. Звеното, което ще осъществява текущото наблюдение по изпълнение на ПУО, ще анализира и оценява напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението и всяка година до края на месец февруари ще изготвя годишен доклад за напредъка по изпълнение на мерките и програмните цели.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общинския съвет. За целта ежегодно в срок до 31 март кметът на общината ще представя Годишен доклад за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на община Благоевград за предходната календарна година пред Общинския съвет. Годишните доклади за изпълнение на ПУО ще се публикуват на интернет страницата на общината, с цел информиране на обществеността.

7. Система за оценка на резултатите и за актуализация на плана

Оценката на резултатите от изпълнението на ПУО ще бъде фокусирана към събирането, съпоставянето и анализирането на информация през определен период от време за постигането на целите на ПУО чрез текущите и целевите количествени или качествени индикатори, определени за програмните цели.
Необходимост от актуализацията на ПУО може да възникне основно поради три причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори като например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в заложените стратегически и програмни цели на ПУО и в съответните програмни мерки;
- поради неизпълнение или значително изоставане в изпълнението на програмните мерки;
- при констатации за отклонение в набелязаните тенденции на целевите индикатори, въпреки изпълнението на основните пакети от приоритетни мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или вместо някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Процедурата в случай на актуализацията ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата, провеждане на обществени консултации, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет Благоевград.

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Благоевград са важни с оглед проследяване на напредъка по постигане на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

- Системата за наблюдение на прилагането на ПУО ще бъде регламентирана със заповед на кмета на общината и ще обхваща следните дейности и аспекти:
- Определяне на показатели за наблюдение, източниците на информация и периодичността на събиране на информацията;
- Създаване на система за събиране и обработване на достоверна информация (финансова, статистическа, техническа и т.н.) за напредъка по изпълнение на показателите за наблюдение;
- Създаване и функциониране на система от специализирани звена, които извършват мониторинга, в т.ч. определяне на отговорностите и правилата за осъществяване на дейностите по мониторинга;
- Дефиниране на начина на докладване на резултатите от наблюдението на изпълнението чрез изготвяне на доклади;
- Дейности за осигуряване на публичност и прозрачност на действията на общината, свързани с изпълнението на ПУО.

В Плана за действие на всяка подпрограма в ПУО са посочени специфични показатели, проследяващи изпълнението на конкретните мерки, включени в подпрограмата, на базата на които ще бъде изготвена системата от показатели.

П Р И Л О Ж Е Н И Я:

- Анализ № 1 - Анализ на отпадъците
- Анализ № 2 – Анализ и оценка на действащото законодателство, в контекста на правата и задълженията на общините
- Анализ № 3 – Анализ и оценка на стратегическите документи, свързани с УО-в контекста на правата и задълженията на общините по УО
- Анализ № 4 – Анализ на дейността на регионалното сдружение по УО.
- Анализ № 5 – Анализ и оценка на съществуващата инфраструктура и техническите възможности за третиране на отпадъците.
- Анализ № 6 –Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво.
- Анализ № 7 – Анализ и оценка на изпълнение на контролните функции, извършвани от компетентните органи.
- Анализ № 8 – Анализ и оценка на въведените икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността на действието им.
- Анализ № 9 – Прогнози за бъдещото развитие.
- SWOT анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите в процеса на УО.
- Изводи и предложения за подобряване управлението на отпадъците на територията на община Благоевград с цел изпълнение на заложените в законодателството цели.